

58 לטומאת מת: **שְׁלִיָא בְּבִית** - שליא, שהיא כמין כיס שהולד מונח
 59 בתוכו במעי אמו, שהפילתה אשה בבית, אף על פי שלא ניכר בה
 60 ולד, **הַבֵּית טָמֵא** משום אהל המת. מבארת המשנה: **לֹא** מפני
 61 **שֶׁהַשְּׁלִיָא** עצמה היא **וְלֹד**, **אֵלָא שְׁאִין שְׁלִיָא בְּלֹא וְלֹד**, ומה שאין
 62 הולד ניכר בה הוא מפני שנמחה, והוששים שנמחה לאור שיצא
 63 ממעי אמו, ועד שנמחה ונתבטל, טימא את הבית. **רַבִּי שְׁמַעוֹן**
 64 **אָמַר**, הבית טהור, מפני שאני אומר, **נִימוּק הַוֵּלֵד** שהיה בשליא **עַד**
 65 **שְׁלִיָא יֵצֵא** ממעי אמו, ונעשה דם ונתערב בדם הלידה, ובטל ברוב.

גמרא

66 **תַּנּוּ רַבֵּנּוּ בְּבֵרֵיתָא**, **שְׁלִיָא** ששנינו במשנה שחוששים שהיה בה ולד,
 67 **תְּחִלְתָּהּ** - צידה הצר, **דוּמָה לְחוּץ שֶׁל עָרֵב** - עוביו כחוט של ערב,
 68 **וְכוּפָה** - ובצד שהולך ומתרחב, **דוּמָה** - עוביה הוא **כְּתוּרְמוֹם** - מין
 69 קטנית עגול כעין עדשה, ורחב כמעט קטנה, **וְחִלּוּקָה בְּהַצּוּצָרָת** -
 70 הוא כלי נגינה חלול שמנגנים בו על ידי שנושפים בו בפה. **וְאִין**
 71 אורכה של **שְׁלִיָא פְּחוּתָה מִטְּפָח**, כלומר, אם היא קצרה מטפח אינה
 72 נידונה כשליא ואינה מטמאת. **רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר**, **שְׁלִיָא**
 73 כשהיא מטמאת, היא **דוּמָה לְקוּרְכָן שֶׁל תְּרַנְנִילוּ**, שתדקין ו-בני
 74 מעיים **וְיִצְאִין מִמֶּנָּה**, אבל קודם שהגיעה לשיעור זה, אינה מטמאת.
 75 אגב שהוזכר כאן שיעור טפח בענין שליא, מביאה הגמרא דברים
 76 נוספים ששיעורם טפח: **תַּנּוּ** -[שנה] **רַבִּי אוֹשֵׁיָא** המכונה **וְעִירָא**
 77 **דְּמִן חֲבְרָא** - צעיר הישיבה, חֲמִשָּׁה דברים שיעורן **טְפָח**, **וְאֵלוּ הֵן**,
 78 **שְׁלִיָא**, **שׁוֹפָר**, **שְׂרָדָה** של לולב, **דוּפֵן סוּכָה** ו**הָאוּזָב**.
 79 הגמרא מבארת את הברייתא: **שְׁלִיָא** שאמרו בה שיעור טפח, **הָא**
 80 **דְּאִמְרֵן** - הוא מה שנתבאר בסמוך.

81 טפח של **שׁוֹפָר**, **דְּתַנּוּ**, **כְּמָה יְהֵא שִׁיעוּר** אורכו של **שׁוֹפָר**, **פִּירֵשׁ**
 82 **רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל**, **כִּדִּי שִׁיחֲזוֹנוּ בִּידוֹ**, כלומר בארבע
 83 אצבעותיו, **וְיִרְאָה** מהשופר **לְכָאן וּלְכָאן**, ועל ידי כך מגיע שיעורו
 84 ל**טְפָח**, כי שיעור טפח הוא ארבעה גודלים, ואחיות השופר נעשית
 85 בארבע אצבעות פשוטות, ובתוספת הנראה מכאן ומכאן, נשלם
 86 שיעורו לטפח.

87 מבארת הגמרא: **שְׂרָדָה מָה הִיא** - על מה נאמר דין זה. **דְּאִמְרֵן רַבִּי**
 88 **פְּרָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן**, **שְׂרָדוֹ שֶׁל לולב**, **צְרִיף שִׁיחָא יוֹצֵא מִן הַהָרִים**
 89 **טְפָח** - שדרת הלולב שממנה יוצאים עלי הלולב, צריכה שתהא
 90 גבוהה מההדרים טפח, מלבד גובה העלים שמודקרים מעל השדרה
 91 [ראה ציור].

92 טפח של **דוּפֵן סוּכָה** מהו, **דְּתַנּוּ** בברייתא, **שְׁתִּים** מדפנות הסוכה,
 93 צריכות שתהיינה **כְּהַלְבָתָן** - שיהיה שיעור אורכן שבעה טפחים,
 94 כשיעור אורך סוכה ורוחבה, שכן גודל הסוכה צריך שיהיה לפחות
 95 שבעה על שבעה טפחים, ואילו דופן **שְׁלִישִׁית** שיעורה **אֶפֶּילוּ טְפָח**.
 96 **אוּזָב** האמור בתורה, לענין טהרת מצורע, ושריפת פרה אדומה,
 97 והזאת טמא מת, שיעורו טפח, **כִּדְתַנּוּ רַבִּי חִיָא**, שיעורו של גבעול
 98 **הָאוּזָב** הוא **טְפָח**].

99 הגמרא מביאה דברי אמורא אחר בענין הדברים ששיעורם טפח:
 100 **אָמַר רַבִּי תַנּוּיָא בְּרַב פֶּפְאָה**, **דְּרִישׁ** -[דרש] **שִׁילָא אִישׁ כְּפַר תְּמַרְתָּא**,
 101 **תֵּלַת מִתְנַתָּא וְתַרְתִּי שְׁמַעְתָּא שִׁיעוּרָא טְפָח** - שלש ברייתות
 102 ושתי שמועות של אמוראים נשנו בענין הדברים ששיעורם טפח.
 103 מקשה הגמרא על רב שילא: **תַּרְתִּי** - וכי שתי שמועות של אמוראים
 104 נשנו בענין טפח, הלא **תְּרָא הִיא** - רק אחת היא, והיינו מה ששנינו
 105 בענין שדרה, בשם רבי יוחנן, והשאר הם ברייתות. מתרצת הגמרא:
 106 **אָמַר אַבְיָי**, מה שהובא לעיל בשם רבי חיאי בענין אוזב, אל תגרס
 107 בו 'תני רבי חיאי, שמשמעו שרבי חיאי אמר זאת בשם ברייתא, אלא
 108 **אִימָא** -[אמור וגרוס] **אָמַר רַבִּי חִיָא אוּזָב טְפָח**, כלומר דברי רבי
 109 חיאי עצמו הם].

110 הגמרא דנה בדברי רבי אושעיא שמנה רק חמשה דברים ששיעורם
 111 טפח, ומקשה שמצינו עוד דברים ששיעורם טפח. מקשה הגמרא: **וְהוּוּ**
 112 **לְיָבָא** - וכי אין עוד דברים ששיעורם טפח, **וְהָאִיבָא** - והרי ישנו דבר
 113 נוסף, ששנינו (אהלות פ"ג מ"ז) בענין טומאת אהל המת, אהל קטן
 114 המשך בעמוד קנ

1 **לַנְּבִי כְּבוֹדוֹת**, 'המפלת סנדל או שליא וכו', הבא אחריהם בכור
 2 לנחלה ואין בכור לכהן' דהיינו נוטל פי שנים בירושת האב, אך אין
 3 צריך לפדותו. והבינה הגמרא, שהכוונה לולד שנולד בנפרד לאחר
 4 זמן, ואם כן קשה, **לְמֵאֵי הִלְכְתָּא** - לאיזה ענין הוזכר שם סנדל, הרי
 5 אף בלא הסנדל אין הולד הבא אחריו בכור גמור, מחמת הולד שנולד
 6 עם הסנדל. משיבה הגמרא: כוונת המשנה שם **לְכָא אַחֲרֵינוּ** באותה
 7 לידה, דהיינו שאם נולד הולד אחר הסנדל, הוא **כְּבוֹד לְנַחֲלָה**, **וְאִין**
 8 הוא **כְּבוֹד לְכֹהֵן**.

9 שואלת הגמרא: **סַנְדַל דְּתַנּוּ נְבִי פְּרִיטוֹת** - ששנינו בכריתות (ז);
 10 שהמפלת סנדל חייבת קרבן כיוולדת, **לְמֵאֵי הִלְכְתָּא**, הרי חייבת
 11 להביא קרבן מחמת הולד שעימו. משיבה הגמרא: **שָׂאֵם תֵּלַד** את
 12 הוֹלֵד הֶרֶף דוּפֵן, שיתפתחו את מעיה ויוציאו את הולד, שבאופן זה
 13 היא פטורה מלהביא קרבן על לידת הולד, **וְאֵת הַסַּנְדַל תְּפִיל הֶרֶף**
 14 **הֶרֶסֶם**, **דְּמֵייתָא** -[שמביאה] **קֶרְבַּן אֶסְנַדְל** - על הסנדל.
 15 מקשה הגמרא: **וְלְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר** (להלן מ.) ולד הוֹיֵצֵא הֶרֶף
 16 דוּפֵן, וְלֹד מְעִלָא הוּא - דינו כולד רגיל ומתחייבת קרבן בלידתו,
 17 **מֵאֵי אִיבָא לְמִימַר** - כיצד נבאר זאת. מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבִּי**
 18 **רִמְיָה**, לומר **שָׂאֵם תֵּלַד** את הוֹלֵד בְּהִיוּתָה עוֹבְרַת בּוֹכְבִים, שעל
 19 כך אינה חייבת להביא עליו קרבן, **וְאֵת הַסַּנְדַל תְּפִיל לְאַחַר**
 20 **שְׁנַתְנִיבָהּ**, **דְּמֵייתָא** -[שמביאה] **קֶרְבַּן אֶסְנַדְל** - על הסנדל.

21 הגמרא מביאה קושיא על תירוצים אלו: **אִמְרוּהָ רַבֵּנּוּ קַמִּיָּה דְּרַב**
 22 **פֶּפְאָה** - אמרו בני הישיבה תירוצים אלו לפני רב פפא, והקשה, **וְיָמִי**
 23 **אֵיתְנַהוּ לְהֵנִי שִׁינּוּי** - האם ניתן לומר תירוצים אלו, שבבכורות
 24 מדובר לגבי ולד הבא אחר הסנדל בלידה זו, ולגבי כריתות מדובר
 25 כשנתגיירה בין לידת הולד ללידת הסנדל, **וְהָא תַנּוּ**, **סַנְדַל הוּוֹלֵד**
 26 **שַׁעֲמוּ בְּשִׁהוּן יוֹצְאֵינוּ**, **אִין יוֹצְאֵין אֵלָא בְּרֹבִין** - אחוזים יחד, ולא
 27 יתכן שאחד קודם לחבירו, ושנתגייר בין יציאת הולד ליציאת
 28 הסנדל, וחזרה הקושיא לענין מה הוזכר סנדל לגבי דין בכורות וכן
 29 לגבי חיוב קרבן לרבי שמעון שאמר שולד שיצא דרך דופן מחייב
 30 בקרבן.

31 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב פֶּפְאָה**, **שְׁמַע מִיָּנָה** - מוכח מכל הנזכר
 32 לעיל, שאין הולד והסנדל שכובים זה ליד זה, אלא **מְכַרְךְ כְּרִיף לִיה**
 33 **וְלֹד לְסַנְדַל אֶפְלָגִיָה** - שנצמד הולד בראשו לסנדל, באמצע גופו של
 34 הסנדל, ונמצא ראש הולד תחוב כנגד טיבורו של הסנדל, **וּמְשַׁלְחִיף**
 35 **לִיה בְּלַפִּי רִישִׁיה** - ודוחף הולד בראשו את הסנדל כלפי חוץ. **וְנָבִי**
 36 **כְּבוֹרוֹת** מדובר ב**גוֹן שְׁצֵאוֹ דְּרַף רִאשִׁיהֶם**, **דְּסַנְדַל קָדִים וְנִפְיָא** -
 37 שאז הסנדל מקדים ויוצא לפני הולד, ופוטרו מבכורה. **וְנָבִי פְּרִיטוֹת**
 38 **מְדוּבָר כְּגוֹן שְׁצֵאוֹ דְּרַף מְרַגְלוֹתֵיהֶם**, **הוֹלֵד קָדִים וְנִפְיָא** - שאז הולד
 39 מקדים ויוצא לפני הסנדל, והתגיירה לאחר יציאת הולד וקודם
 40 יציאת הסנדל.

41 מביאה הגמרא תירוץ נוסף: **רַב הוֹנָא בְּרַ תְּחִלְפָא מְשַׁמְיָה דְּרַבָּא**
 42 **-** [בשם רבא] **אָמַר**, **אֶפֶּילוּ תִימָא**, שהולד והסנדל **מְצוּמְצָמִין** -
 43 שכובים הם זה כנגד זה, יתכן שלא יצאו בבת אחת, **וְאִיפּוּךְ**
 44 **שְׁמַעְתָּא** - ויש להפוך את דברי רב פפא, שאמר שבבכורות מדובר
 45 שיצאו דרך ראשיהם, ובקרבן כשיצאו דרך מרגלותיהם, אלא **לַנְּבִי**
 46 **כְּבוֹרוֹת** מדובר **שְׁצֵאוֹ דְּרַף מְרַגְלוֹתֵיהֶם**, ואף על פי שהם שכובים
 47 זה ליד זה, הוֹלֵד כִּיוֹן דְּאֵית בֵּיה חַיּוּתָא - שיש בו חיות, סְרִיף - נאחו
 48 הוא נבידו למעלה, **וְלֹא נִפְיָא** - ואינו יוצא מדר, **וְהַסַּנְדַל דְּלִית בֵּיה**
 49 **חַיּוּתָא** - שאין בו חיות, **שְׂרִיק וְנִפְיָא** - מחליק ויוצא מדר, ומשום כך
 50 יוצא הסנדל לפני הולד. **וְלַנְּבִי פְּרִיטוֹת** מדובר באופן **שְׁצֵאוֹ דְּרַף**
 51 **רִאשִׁיהֶן**, ואף על פי שיוצאים שניהם יחדיו, הוֹלֵד דְּאֵית בֵּיה חַיּוּתָא
 52 - שיש בו חיות, **מְרַגְלֵיךְ רִישִׁיה הוּא לִידָה** - מומן שיצא ראשו,
 53 נחשב שנולד כבר, **וְהַסַּנְדַל כִּיוֹן שאִין בו חַיּוּת**, אינו נחשב שנולד, **עַד**
 54 **דְּנִפְיָא רִיבִיה** - עד שיצא רוב גופו, ומדובר שהתגיירה בין יציאת
 55 ראשם ליציאת רוב גופם].

משנה

56 משנתנו דנה בענין אשה שהפילה שליא, אם יש לחשוש בזה

המשך ביאור למסכת נדה ליום חמישי עמ' ב

1 ממראה דם ומראה של בשר ועצמות, אינה חוששת לולד ואינה
2 טמאה משום לידה. ואם היתה השפיר מרוקם – שכבר נרקם בו הולד,
3 עד שצורת האברים ניכרים קצת, הרי היא טמאה, וכיון שאין ידוע
4 אם הוא זכר או נקבה, תשבו לזכר ולנקבה, כלומר תנהג כחומר
5 שזכר וכחומר שבנקבה, שטמאה שבועיים כנקבה, וימי טוהר
6 שלה, מסתיימים בסוף ארבעים יום כזכר.
7 המפלות כנגדל – ולד שצורתו פחותה שאין צורת פניו ניכרת, או
8 שליף – כמין קרום שהולד מונח בתוכו, הרי היא טמאה לידה, לפי
9 שאין סנדל שאין עמו עוד ולד, ואין שליא בלא ולד, ואף אם אין
10 רואים בה את הולד, ודאי היה בה ולד ונימוח. וכיון שאין ידוע אם
11 זכר הוא או נקבה, תשבו לזכר ולנקבה, ובסנדל, אף שהיא טמאה
12 מחמת הולד, אם הולד שהיה עמו הוא זכר, צריכה לנהוג אף את
13 החומר שבנקבה, שטמאה היא שבועיים.

גמרא

14 הגמרא דנה מדוע אין חוששים בשפיר שמא היה ולד. שואלת
15 הגמרא: בשלמא דם ומים – המשנה מובנת במה שאמרה שבשפיר
16 מלא מים או דם, אינה חוששת לולד, כיון שדם ומים, לא כלום היא
17 – ודאי אינו ולד, אלא מה שאמרה שבמלא גוונים [גוונים] אינה
18 חוששת לולד, קשה, דניחוש [שנחשוש] שפמא ולד הוה ונימוח,
19 ונעשה לגוונים אלו, שכיון שאינו מלא בדם ולא מלא במים, יש
20 לחשוש שמא ולד היה שם ונימוח.

21 מתרצת הגמרא: אמר אביי, וכי בפה יין חי [יין שאינו מוזג במים,
22 שהוא חזק] שנת אמו של עובר זה שיש לנו לומר שנמוח עופרה
23 בתוך מעיה, והוא דרך גוזמא, כלומר, שודאי אין מציאות שנימוח
24 הולד מחמת ששתנה יין חי, אלא כוונת הגמרא שאף שיש פעמים
25 שהולד נימוח, מכל מקום יש לנו לילך אחר הרוב, ולומר שלא נימוח
26 הולד. עוד מתרצת הגמרא: רבא אמר, 'מלא' גוונים תנן, ואם
27 איתא דאתמוחי אתמח – ואם היה כן שנימוח הולד, מקסר חסר –
28 לא היה השפיר מלא, שהרי דבר המתמוסס נחסר בגודלו, ומכך
29 שהפילה שפיר מלא, מוכח שלא היה בו ולד שנימוח. עוד מתרצת
30 הגמרא: רב אדא בר אבהו אמר, 'גוונים' תנן, ואם איתא
31 דאתמוחי אתמח, כולה בחד גוונא הוה קאי – כל מה שיש בשפיר
32 היה באותו גוון, ומכך שהפילה שפיר שיש בו כמה גוונים, מוכח שלא
33

34 היה בו ולד שנימוח.
35 אגב שהביאה הגמרא את דברי אביי, שיין חי גורם למיחוי הולד,
36 מביאה הגמרא את דברי אבא שאול שיין גורם שנינו בעצמות: תניא,
37 אבא שאול אומר, קובר מתים הייתי, והייתי מסתפל בעצמות
38 של מתים, והייתי רואה, שהשונה – אדם שהייתי מכירו שהיה רגיל
39 לשותות יין חי שאין מים מעורבים בו, היו עצמותיו שרופין – יבשים
40 שאין בהם לחלוחית, והשותה יין מוזג – שהוא מעורב עם מים יותר
41 מדי, עצמותיו סבויין – שחורים, והשותה יין המוזג במים כראוי,
42 עצמותיו משוחין – חלקים ויפים. וכל מי ששתיתו היתה מרובה
43 מאכילתו, עצמותיו היו שרופין, ומי שאכילתו מרובה משתייתו
44 הרבה, עצמותיו סבויין – שחורים, ומי שאוכל ושותה כראוי,
45 עצמותיו משוחין – חלקים ויפים.

46 הגמרא מביאה ברייתו נוספות שבהן סיפר אבא שאול מה שאירע
47 עמו כשהיה קובר מתים: תניא, אבא שאול אומר, ואיתימא – ויש
48 אומרים שאמר כן רבי יוחנן, קובר מתים הייתי, ופעם אחת רצתי
49 אחר צבי, ונכנסתי בתוך קולית [עצם הירך] של מת, ורצתי
50 אחריו שלש פרסאות, ואל הצבי לא הנעתי, וקולית לא בלתה,
51 וכשחזרתי לאחורי, אמרו לי, שקולית זו של עוג מלך הכשן היתה.
52 תניא, אבא שאול אומר, קובר מתים הייתי, פעם אחת נפתחה
53 מערה תחתית, ועמדתי בתוך גלגל עיני [מקום מושב העין] של מת
54 עד חופמי כשחזרתי לאחורי – כשיצאתי מן המערה, אמרו לי, עין
55 של אבשלום בנו של דוד המלך היתה.

56 אומרת הגמרא: ושפמא תאמר אבא שאול ננס [אדם נמוך] הוה,
57 אין אתה יכול לומר כן, שהרי אבא שאול ארוך בדורו הוה – אדם
58 הגבוה ביותר בדורו היה, ורבי טרפון היה מגיע לאבא שאול רק עד
59 לכתפו, ורבי טרפון עצמו ארוך בדורו הוה, ורבי מאיר היה מגיע
60 לרבי טרפון רק עד לכתפו, ורבי מאיר ארוך בדורו הוה, ורבי היה
61 מגיע לרבי מאיר רק עד לכתפו, ורבי חייא ארוך בדורו הוה, ורבי
62 היה מגיע לרבי רק עד לכתפו, ורבי חייא ארוך בדורו הוה, ורב
63 היה מגיע לרבי חייא רק עד לכתפו, ורב ארוך בדורו הוה, ורב
64 יהודה היה מגיע לרב רק עד לכתפו, ורב יהודה ארוך בדורו הוה,
65 ואדם ששמו אדא, שהיה דייקא – שמש החכמים, היה מגיע לרב
66 יהודה רק עד לכתפו,

המשך ביאור למסכת נדה ליום שבת קודש עמ' א

1 שיעורו טפח על טפח על רום טפח מרוקע, כלומר שיעור ארכו
2 ורחבו וגובהו חללו כל אחד מהם אינו פחות מטפח, נידון כאהל,
3 ומביא את הטומאה – היינו אם כוית מן המת תחת האהל בצד זה,
4 וכלי תחת האהל בצד אחר, נטמא הכלי מחמת אהל המת, וכן אהל
5 זה הוציא בפני הטומאה – מעכב הוא את הטומאה מלעלות מעל
6 מחיצת האהל, כגון אם היתה טומאה תחתיו וכלים על גביו, הרי
7 הכלים טהורים, ואם כן מדוע לא מנה רבי אושעיא טפח זה בכלל
8 הדברים ששיעורם טפח. מתרצת הגמרא: טפח קאמרינן, טפח על
9 טפח לא קאמרינן – רבי אושעיא מנה רק דברים ששיעורם טפח,
10 ולא את אלו ששיעורם טפח על טפח.
11 מוסיפה הגמרא להקשות: והא אבא – והרי יש דבר נוסף ששיעורו
12 טפח, ששינוי (כלים פ"ה מ"ב) אבן היוצא [הבולט] מן התנור
13 בעוביו, שהיו קובעים אותו בתנור כדי לאחוז בו כשמתלטלים את
14 התנור ממקום למקום, ונחשב בית יד של הכלי והרי הוא כמוהו שאם
15 נטמא התנור נטמא גם האבן ומטמא את האוכלים הנוגעים בו,

16 שיעורו טפח, שעד שיעור זה נצרך לתנור כדי לטלטלו, ויותר מכך
17 עומד להיקצץ ואינו נטמא עמו. וכן אבן היוצא מן הכירה שיש בה
18 מקום לשפית שתי קירות, שיעור האבן המחובר בעובה ונטמא
19 עמה הוא, אורך שלש אצבעות, שעד שיעור זה הרי הוא חפור ויד
20 לכירה, ודינו כמו הכירה. שאם נטמאה הכירה נטמא האבן ומטמא
21 אחרים, ויותר משלש אצבעות אין דינו ככירה, כיון שעומד להיקצץ.
22 ואם כן קשה מדוע לא נמנה טפח זה של תנור בין אלו שמנה רבי
23 אושעיא. מתרצת הגמרא: כי קאמרינן – מה שאמרנו ומנינו שיעורי
24 טפח, הוא רק היבא דבציור מטפח לא חיו – כאשר אינם ראוים
25 לשימושם בפחות מטפח, כמו שופר ולולב שפסולים כשהם פחותים
26 מטפח, אבל הבא – כאן באבן היוצא מהתנור, כל שכן דבציור
27 [שפחות] מטפח יד התנור הוא.
28 מוסיפה הגמרא להקשות: והא אבא – הרי יש דבר נוסף ששיעורו
29 טפח,

59 שמא שליא אחרת היתה עם הולד שנולד ונימוחה, ושליא זו היא של
 60 ולד אחר שנימוק עמה, ונקבה היה. אך **מכאן ואילך** - אם יצאה
 61 השליא לאחר שלשה ימים מלידת הולד, **חוששין לולד אחר** - שמא
 62 השליא של ולד אחר, ונקבה היה, וצריכה לשבת מעת הפלת
 63 השליא, ימי טומאת לידה של נקבה.
 64 רב כהנא מקשה סתירה בדברי רב ומיישב זאת: **אמר ליה רב כהנא**
 65 **לרב יצחק בר שמואל, ומי אמר רב הכי, שאחר ג' ימים חוששין**
 66 **לולד אחר, והאמר רב, כאשר נולדים שני ולדות בלידה אחת, אין**
 67 **הולד השני מתעבב אחר חבירו כלום, אלא יוצא יחד עם הראשון,**
 68 **ומכאן שאין לחשוש בשליא זו לולד אחר. אישתיק - שתק רב יצחק**
 69 **ולא השיב. אמר ליה רב כהנא, דלמא - שמא יש ליישב את שתי**
 70 **שמועותיו של רב, כאן בנפול - מה שאמר רב ששליא שיצאה אחרי**
 71 **ג' ימים מלידת ולד חוששין לולד אחר שנולד עמה, היינו אם**
 72 **מתחילה הפילה נפל, שאחריו עשוי הולד השני להתעבב, ולכך**
 73 **חוששים שמא היה ולד בשליא שיצאה לאחר שלשה ימים. כאן בכין**
 74 **קיימא - ואילו מה שאמר רב שאין הולד השני מתעבב, מדובר**
 75 **שהראשון היה ולד בן קיימא, שאז אין הבא אחריו שוהה לצאת, ואם**
 76 **לא יצא מיד, הרי זו הוכחה שלא היה כאן ולד נוסף, והשליא היא**
 77 **של הולד שנולד.**
 78 רב יצחק מביא שרב עצמו פירש כן: **אמר ליה רב יצחק לרב כהנא,**
 79 **את אמרת לשמעתייה דרב - וכי סבור אתה שיישוב דברי רב שלא**
 80 **יהיו דבריו סותרים אלו את אלו, הוא פירוש שנתחדש על ידך,**
 81 **בפירוש אמר רב הכי - רב עצמו כבר פירש את דבריו, וכך אמר,**
 82 **הפילה נפל ואחר כך הפילה שליא, כל שלשה ימים להפלת הנפל,**
 83 **תולין את השליא בולד - בנפל. מכאן ואילך - אם הפילה את**
 84 **השליא לאחר שלשה ימים להפלת הנפל, חוששין לולד אחר, ואילו**
 85 **ילדה ולד בן קיימא ואחר כך הפילה שליא, אפילו הפילה השליא**
 86 **מכאן ועד עשרה ימים לאחר הולדת הולד, אין חוששין לולד אחר,**
 87 **שאם היה זה ולד אחר היה יוצא עם הראשון.**
 88 הגמרא מביאה אופן שלא תולין שליא בולד. מביאה הגמרא מעשה:
 89 **שמא אלת תלמידי דרב ורב יהודה הוו יתבי - היו יושבים, חליף**
 90 **ואיל - חלף ועבר רב יוסף בריה דרב מנשיא מדויל -שם מקום]**
 91 **לאפיהו - לפניהם, כאלי ואתי - והיה ממחר לבוא, אמר שמואל,**
 92 **אתי לן נכרא - הגיע לכאן אדם דרמינן ליה בגילא דהפתא -**
 93 **שאפשר להטילו בתוך קש של חיטים, כלומר לדחותו בשאלות**
 94 **מועטות, ומימי ומדחי - ולהקשותו ולדחותו שלא ידע מה להשיב.**
 95 **אדהכי אתא - בינתיים הגיע רב יוסף. אמר ליה שמואל, מא**
 96 **- אינו הלכה] אמר רב בשליא, אמר ליה, הכי אמר רב, אין תולין**
 97 **את השליא לומר שהיא מהולד או מהנפל שהפילה, אלא בדרך של**
 98 **קיימא - רק אם הנפל היה ראוי להיות בן קיימא, אילו כלו חדשיו,**
 99 **אבל אם הפילה בעל גוף אטום, או בעל ירך אחד באמצע גופו, או**
 100 **צורת חיה זעופה, שאף אם כלו חדשיו אינו ראוי להתקיים, ואחר כך**
 101 **הפילה שליא, אפילו אם הוא בתוך שלשה ימים, חוששים שהשליא**
 102 **היא של ולד אחר. שייליגהו שמואל לכל תלמידי דרב, אם גם הם**
 103 **שמעו כך מרב, ואמרי ליה - ואמרו לו] הכי - כך אמר רב כדברי**
 104 **רב יוסף. הדר חזייה לרב יהודה בישות - החזיר שמואל פניו והביט**
 105 **על רב יהודה בפנים זעופות, על שלא השלים את שמועתו של רב**
 106 **לומר שבדבר שאינו של קיימא אין תולים בו את השליא, שכן רב**
 107 **יצחק בר שמואל אמר לעיל בשמו, שכל שלשה ימים תולים השליא**
 108 **בולד, ורב יהודה סתם דבריו ולא חילק בין אם היה דבר של קיימא**
 109 **ובין אם לא.]**
 110 הגמרא ממשכה לרין בענין תליות שליא בולד: **כעא מנינה - שאל**
 111 **רבי יוסף בן שאול מרבי, אשה המפלת דמות עורב, ואחריו הפילה**
 112 **שליא מהו דינו, האם תולים את השליא בדמות העורב שהפילה, או**
 113 **חוששים שהיא של ולד אחר [שהרי אין שליא בלא ולד]. אמר ליה**
 114 **רבי, אין תולין שליא בולד, אלא בהפילה דרב שיש במינו שליא**
 115 **- שדרך ולדותיו להיות מונחים בתוך שליא, כמו אדם או בהמה או**
 116 **חיה, אבל אם הפילה דמות עוף, לא תולים את השליא בה, מפני**

1 **תנורי גנות - תנורים העשויים לבנות קטנות לשחק בהם, ושיעורם**
 2 **לענין קבלת טומאה מפת. תניא, תנור בתחלתו - בתחילת**
 3 **עשייתו, משנגמרה מלאכתו, מקבל טומאה אם גובהו ארבעה**
 4 **טפחים. וכן שרייו של תנור גדול שנטמא ושברו, אם נשאר בו בגובה**
 5 **דפותיו ארבעה טפחים עדיין טמא, עד שיהא בהם פחות מארבעה**
 6 **טפחים, דברי רבי מאיר. והקמים אומרים, במה דברים אמורים**
 7 **שתחילתו ארבעה ושרייו ארבעה, בתנור גדול שעשוי לאפיה**
 8 **ולצליה, כדרך סתם תנורים, אבל בתנור קטן העשוי לתינוקות**
 9 **לשחק בו ולא לאפיה, תחלתו כל שהוא - בתחילת עשייתו אפילו**
 10 **אם גובהו כל שהוא, הרי הוא מקבל טומאה משתגמר מלאכתו -**
 11 **לאחר שנגמרה מלאכתו והסיקהו. ואילו שרייו של תנור גדול,**
 12 **ברובו - אם נשאר רוב גובהו, עדיין הוא בטומאתו. מבארת הגמרא:**
 13 **וכמה הוא כל שהוא שאמרו חכמים, אמר רבי ינאי, מפה, שכן**
 14 **עושיין תנורי גנות שעשויים לשחק, בשיעור מפה, אבל בפחות מזה**
 15 **אינן משתמשות. הרי שמצינו דבר נוסף ששיעורו טפה, וקשה מדוע**
 16 **לא מנאו רבי אושעיא.**
 17 מתרצת הגמרא: **בפלוגתא לא קמיירי - רבי אושעיא לא מנה**
 18 **דברים השנויים במחלוקת, והרי תנור טפה מקבל טומאה רק לדעת**
 19 **חכמים, אבל לדעת רבי מאיר אין תנור מקבל טומאה בפחות**
 20 **מארבעה טפחים.**
 21 הגמרא מתרצת תירוץ בעין זה אף על הקושי שהקשו לעיל מאכן
 22 היוצא מהתנור: **השתא דאתית להכי - עתה שבאת לידי תירוץ זה,**
 23 **שרבי אושעיא לא מנה דברים השנויים במחלוקת, יש לך לתרץ הא**
 24 **נמי - גם דבר זה שהקשית לעיל (ע"א) מדוע לא מנה 'אכן היוצא מן**
 25 **התנור' ששיעורו טפה, משום שפלוגתא היא - דבר זה שנוי**
 26 **במחלוקת. דקתני - שכן שנינו בספא של אותה המשנה, אמר רבי**
 27 **יהודה, לא אמרו שאכן היוצא מן התנור הרי זה יד לתנור כשיעורו**
 28 **מפה, אלא כשהוא מן התנור - בין התנור] ולבולת, שאם הוא**
 29 **יותר מטפה, בולט התנור לתוך הבית וממעט את שימושיו, לפיכך**
 30 **עומד הוא להיקצץ, אבל כשהאבן לצד הבית, אפילו אם הוא יותר**
 31 **מטפה, אינו מפריע את שימושי הבית ואינו עומד להיקצץ, ואף ביותר**
 32 **מטפח הרי זה יד לתנור ונטמא עמו. וחכמים חולקים וסוברים שגם**
 33 **כשהוא לצד הבית שיעורו טפה, לפיכך לא מנה רבי אושעיא טפח**
 34 **זה.]**
 35 הגמרא מקשה משלשה דברים נוספים שמצינו בהם שיעור טפח.
 36 מקשה הגמרא: **והאיכא מספרת מפה - הרי מצינו בשלחן הפנים**
 37 **שבמשכן שהיתה לו שפה סביבו שגובהה טפח. מתרצת הגמרא:**
 38 **בדבתינן לא קא מיירי - בדבר ששיעורו מפורש בתורה לא דיבר**
 39 **רבי אושעיא.**
 40 מקשה הגמרא: **והאיכא פפורת - כיסוי של ארון העדות והיה**
 41 **עוביה מפה [כמבואר בסוכה (ה.)]. מתרצת הגמרא: בקרשים לא**
 42 **קמיירי - לא דיבר רבי אושעיא בדברים שהם קודש.**
 43 מקשה הגמרא: **והאיכא מה ששינו (עירובין יג) לענין קורה**
 44 **שמניחים בפתח המבוי להחיר הטלטול בו בשבת, דתיה לקורה שהיא**
 45 **רקה מפה. מתרצת הגמרא: בדרבנן לא קמיירי - רבי אושעיא**
 46 **לא מנה דברים שמצותם מדרבנן, אלא בדבתינן ולא מפרשי**
 47 **שיעוריהו - אלא מנה רק את אלו שכתובים בתורה ולא נתפרש**
 48 **שיעורם. והרי כל ענין תיקון קורה ברוח רביעית של המבוי הוא רק**
 49 **מדרבנן, כי מהתורה די במחיצות בג' רוחות ליחשב רשות היחיד,**
 50 **ולכך לא מנאה.**
 51 הגמרא חזרת לרין בענין חשש ולד בשליא שיצאה: **יתבי - [ישב] רב**
 52 **יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה - [לפני] דרב כהנא, ויתבי**
 53 **וקאמר - וישב ואמר, אמר רב יהודה אמר רב, שליא שיצאה אחר**
 54 **לידת ולד, כל שלשה ימים הראשונים - אם יצאה בתוך שלשה**
 55 **ימים לאחר שנולד הולד, תולין את השליא בולד שכבר נולד, ואין**
 56 **חוששים שהשליא היא של ולד אחר שנימוח עמה, משום שעשויה**
 57 **שליא להתעבב ולצאת ג' ימים אחרי הולד שהיה בה. ולכך אם הולד**
 58 **הוא זכר, אינה יושבת ימי טומאת לידה אלא לזכר, ואין חוששין**

46 לאשה. ולא נפשט הספק.
 47 הגמרא מביאה מעשה מרבי שחור בו ממה שהורה במראה דם: רבי
 48 רְאָה דָם בְּלִילָה לאור הנר, וְטִימָא אותו, לפי שהיה נראה לו שהוא
 49 דם טמא. חזר וְרָאָה את אותו דם בַּיּוֹם, וְטִיְהַר אותו, לפי שאו היה
 50 נראה לו שהוא דם טהור. והיה עולה על דעתנו לומר, שמה שחזר
 51 וראה אותו ביום הוא לפי שמה שטימא בלילה לא היה אלא מספק,
 52 מפני שאין בודקים לאור הנר. הַמְתִּינְ ביום עוד שָׁעָה אַחַת, וְחָזַר
 53 וְטִימָא את אותו הדם. והיה עולה על דעתנו שלא ראה רבי שוב את
 54 הדם, אלא חשש שמא באמת מה שראה בלילה היתה זו ראייה טובה
 55 והדם טמא, ומה שביום היה נראה טהור הוא לפי שהתייבש ולכך
 56 השתנה מראהו מבליילה, ואילו היה לח, היה נראה טמא גם ביום.
 57 לאחר שטימא, אָמַר רבי, אוֹי לִי, שְׁמָא טְעִיתִי במה שחזרתי
 58 וטימאתי, שכן הואיל ועכשיו מראהו טהור, הרי הוא טהור.
 59 מקשה הגמרא: מדוע נקט רבי לשון ספק 'שְׁמָא טְעִיתִי', והרי וְרָאָה
 60 מְעַה בזה, דַּתְנִינָא, לֹא יֵאמֵר הַהֶכֶם כשמראים לו דם יבש והוא נראה
 61 טהור, אֵילוּ הָיָה דם זה לח, הָיָה וְרָאָה טִמָּא, אֲלֵא (אמר) אֵין לוֹ
 62 לְדַיִן אֲלֵא מַה שְׁעִינִי רוֹאָה, וכיון שעכשיו נראה לו שהוא טהור,
 63 אין לו לטמאות. ולפיכך גם רבי מאחר שכשראה את הדם ביום היה
 64 נראה לו שהוא טהור לא היה לו לחזור ולטמא אותו מפני החשש
 65 שמא בלילה כשהיה לח היה טמא.
 66 מתרצת הגמרא: מְעִיקְרָא אַחֲרֵיהּ בְּטִמָּא - בתחילה כשראה רבי
 67 את הדם בלילה, לא טימא אותו מספק בלבד, אלא בתורת ודאי, לפי
 68 שראיית הלילה היתה ברורה, שכן רבי סובר שבודקים דם לאור הנר.
 69 וְכִינּוּ דְחָזַר לְצַפְרָא דְאִשְׁתֵּי - ומאחר שראה בבוקר שהשתנה צבעו
 70 והלבין, אָמַר (ליה), דם זה וְרָאָה טָהוֹר הָיָה גם בלילה, כלומר, לא
 71 עכשיו הלבין, אלא גם בלילה כך היה, וְכִלְיָהּ הוּא דְלֹא אַתְחִי
 72 שְׁפִיר - אלא שבלילה לא היה נראה ברור. ולכן חזר וטיהר אותו.
 73 וְכִינּוּ דְחָזַר דְהָרַד אִשְׁתֵּי - וכיון שראה שבהמשך היום המשיך הדם
 74 להשתנות ולהלבין, אָמַר, תָּא - דם זה טִמָּא הוּא, וכמו שהיה נראה
 75 בלילה, שכן היתה ראיית הלילה ראייה טובה. וּמְפַכַּח הוּא דְקָא
 76 מְפַכַּח וְאִזֵּל - ומה שהשתנה צבעו ביום, הוא משום שמראה
 77 האדמומית שלו עובר ממנו, ולכך חזר רבי לטמאו. והואיל וכבר ראה
 78 רבי מקודם את הדם בלילה לאור הנר והיה נראה לו טמא, לא היה
 79 עליו לפסוק כפי מה שראה ביום.
 80 הגמרא מבררת באיזה אור צריך לראות את הדם. מספרת הגמרא:
 81 רבי בְּרִיק - בדק דם לְאוֹר הַנֵּר, וְרַבִּי יִשְׁמְעָאל בְּרַבִּי יוֹסֵף בְּרִיק
 82 בַּיּוֹם הַמְּעֻנָּן - ביום שהעננים כיסו את השמים, והיה בודק ביום כזה
 83 בַּיּוֹם עֲמוּדֵי - בין עמודי בית המדרש, אף שלא היה שם אור גדול.
 84 אָמַר רב אֲמִי בַר שְׁמוּאֵל, וְכוּלֵּן - כל מראות הדם, אֵין בּוֹדְקִין
 85 אוֹתָן אֲלֵא אֵלָּא בֵּין חֲמָה לְצַל - בין האור המגיע מהשמש, לצל. מבארת
 86 הגמרא פירושו 'בין חמה לצל': רב נַחֲמָן אָמַר רַבָּה בַר אֲבוּהַ מַפְרַשׁ
 87 שהכוונה היא שרואה את הדם בְּחֲמָה - כשהשמש מאירה, וְכִצַּל
 88 יָדוּ - ונותן את הדם על ידו האחת ומיצל עליו בידו השניה, ובודקו.
 89 שנינו במשנה: וּכְפֻזּוּג, שְׁנֵי חֲלָקִים ב' מים ואחד יין, מן היין השרוני.
 90 הגמרא מבארת סוג נוסף של יין שבודקים בו: תְּנָא - שנינו בברייתא,

1 שואלת הגמרא: וְיָמֵי מְהִימְנֵי - והאם ילתא נאמנת לומר שרבה בר
 2 בר חנה היה מתיר לה דם כזה, כלומר, האם אין חוששים שמא טועה
 3 היא בדמיונה והדם שראתה עכשיו אינו דומה לדם שטיהר לה
 4 מקודם. משיבה הגמרא: אֵין - אכן, נאמנת היא, וְהִתְנַיָּא - וכך שנינו
 5 בברייתא, נְאֻמַּנְתָּ אִשָּׁה לְזִמְר - אשה שראתה דם ונאבד ואינה
 6 יודעת אם היה טמא או טהור, נאמנת לומר על דם אחר, שלה או של
 7 חברתה, דם בצבע דם כְּזֶה רְאִיתִי וְאֶבְרַתִּי, ואם הדם הזה טהור
 8 מטהרים אותה. ואין חוששים שמא היא טועה בדמיונה והדם
 9 שראתה לא היה דומה לדם זה. ומוכח מכך שאשה יודעת להבחין
 10 בין הדמים. ולכן גם האמין רב יצחק למה שאמרה לו ילתא שרבה
 11 בר בר חנה היה מטהר לה דם הדומה לדם שראתה עכשיו.
 12 הגמרא דנה אם אשה נאמנת לטהר את דם חברתה: אֵיבְעִינָא לָהּ -
 13 הסתפקו בני הישיבה, אשה שראתה דם, והראתה אותו לחברתה,
 14 ואמרה לה חברתה, דם בצבע כְּזֶה מִיְהָר אִישׁ פְּלוּנֵי הַהֶכֶם, ולפיכך
 15 גם את טהורה. מָהוּ - האם נאמנת בזה לטהר אותה או לאו.
 16 הגמרא מביאה ראייה לפשוט את הספק: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא,
 17 נְאֻמַּנְתָּ אִשָּׁה שראתה דם ונאבד, לְזִמְר על מראה דם אחר שלה או
 18 של חברתה, דם בצבע כְּזֶה רְאִיתִי וְאֶבְרַתִּי, ואם הדם שלפנינו
 19 טהור מטהרים אותה. הרי שאשה יודעת להבחין במראות דם, ואם
 20 כן אף לחברתה תהא נאמנת.
 21 דוחה הגמרא: שְׁאֵנֵי הַתָּם - שונה הדבר בברייתא, משום דְלִיתִיהּ
 22 לְקָמָה - שהדם שראתה אינו לפנינו ולכך סומכים עליה. אבל אם
 23 הדם לפנינו ואפשר להראותו לחכם, שמא אין סומכים על חברתה.
 24 הגמרא מביאה ראייה נוספת לפשוט את הספק: תָּא שְׁמַע, דִּילְתָּא
 25 אֵייתָא (ו-הביאה) דְמָא לְקָמִיהּ דְרַבָּה בַר בַּר חֲנָה, וְטִימָא לָהּ, ואחר
 26 כך הביאה את הדם לְקָמִיהּ דְרַבִּי יִצְחָק בְּרִיהּ דְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
 27 (ו-טיהר) לָהּ, והקשינו לעיל על מעשה זה, וְהִכִּי עָבִיד הָכִי רב
 28 יצחק, לטהר מה שטימא רבה בר בר חנה, וְהִתְנַיָּא חֶכֶם שְׁטִימָא אֵין
 29 חֲבִירוֹ רִשְׁאֵי לְטָהַר וְכוּ', וְאֶמְרִינָן - ואמרנו ביישוב הקושיא, שרב
 30 יצחק בתחילה טְמוּנֵי הָיָה מְטַמֵּי לָהּ, משום כבודו של רבה בר בר
 31 חנה, וְכִינּוּ דְאֶמְרָה לִיהּ ילתא, דְכָל יוֹמָא היה רבה בר בר חנה מְדַבֵּי
 32 לָהּ כִּי הָאֵין נוֹנָא, וְהִיאִידְנָא - ומה שהיום טימא לה, הוּא משום דְחָשׁ
 33 בְּעֵינֵיהּ, הָרַד דְבִי לָהּ - לכך חזר רב יצחק וטיהר לה. והיה עולה
 34 בדעתנו לומר שמה שטיהר לה רב יצחק, הוא לפי שהאמין למה
 35 שאמרה לו שרבה בר בר חנה תמיד היה מטהר דם כזה. מסיימת
 36 הגמרא את הקושיא: אֲלֵמָא, מְהִימְנָא לָהּ - מוכח מכך שמאמינים
 37 לאשה אף כשהדם לפנינו. ואם כן הוא הדין שתהא נאמנת לגבי דם
 38 חברתה, אף כשהוא לפנינו.
 39 דוחה הגמרא: רַב יִצְחָק בַר יְהוּדָה לא סמך על דיבורה של ילתא,
 40 אלא אֲנֻמְרָהּ סָמַך - סמך על מה שהוא עצמו קיבל מרבותיו שדם
 41 כזה הוא טהור. ומה שטימא בתחילה הוא משום כבודו של רבה בר
 42 בר חנה. וכשאמרה לו שרבה בר בר חנה טימא רק משום המיחוש
 43 שבעיניו, חזר להורות כפי שקיבל שהוא טהור. אבל אם הוא עצמו
 44 היה מסופק בזה, שמא לא היה סומך על מה שאמרה לו ילתא שרבה
 45 בר בר חנה היה מטהר דם כזה, לפי שכשהדם לפנינו אין מאמינים

9 רבי שאמר שאי אפשר שתהיה שליא קשורה בדמות של עופות, הרי
 10 שנינו בברייתא, אשה הַמְפַלְתָּ נפל הדומה למין בְּחֶמְה או תִּיהַ
 11 וְעוֹף, וְהַפִּילָה שְׁלִיא עִמָּהּ, בְּזִמְר שְׁהַשְׁלִיא קְשׁוּרָה עִמָּהּ אֵין
 12 חוֹשְׁשִׁין לְוֹלַד אַחַר - לומר שהשליא היא של וולד אחר ונימות, ולכן
 13 אם היתה הלידה בלא דם, האשה טהורה, אבל אם אֵין שְׁלִיא
 14 קְשׁוּרָה עִמָּהּ חוֹשְׁשִׁין לְוֹלַד אַחַר - חוששים שמא השליא של וולד
 15 אחר שנימות, לפיכך הַרִינֵי מְטִיל עֲלֵיהּ

1 שאין במינו שליא, לפיכך באופן זה אפילו בתוך שלשה ימים תולים
 2 שהשליא היא של וולד אחר (שנימוחו).
 3 הוסיף רבי יוסי ושאל את רבי, קְשׁוּרָה בּוֹ מָהוּ - אם היתה השליא
 4 קשורה באותה דמות עורב שהפילה, שמא באופן זה תולים אותה
 5 בה, ואף שאין במינו שליא, אָמַר לִיהּ רבי, דְכָר שְׁאֵינִי אִפְשָׁרִי
 6 שְׁאֵלְתָּ, שהואיל ואין במינו שליא, אי אפשר שתצא שליא קשורה
 7 בנפל שהוא בדמות של עורב.
 8 הגמרא מקשה מברייתא על רבי: אֵיתִיבֵיהּ - הקשו בני הישיבה על